

Parlamentul
Republicii Moldova

DBJ-07 nr. 604
22 noiembrie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (nr.394 din 07.11.2023)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și menționează următoarele.

I. Constatări generale

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul Olesea Stamate în corespundere cu prevederile art.73 din Constituție și art.47 alin.(1) din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de act normativ face parte din categoria legilor organice și în conformitate cu art.66 și art.72 din Constituția Republicii Moldova, acest domeniu este de competența Parlamentului.

3. Potrivit notei informative, scopul prezentului proiect este aducerea în concordanță cu recomandările formulate de către Comisia de la Veneția a următoarelor acte normative:

- Legea nr.26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor;
- Legea nr.64 din 30 martie 2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție;
- Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător a Curții Supreme de Justiție;
- Legea nr.252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

În context, sugerăm, completarea notei informative cu trimitere exactă la Opinia Comisiei de la Veneția care urmează a fi executată (Opinia follow-up comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General a Drepturilor Omului și statul de Drept al Consiliului Europei CDL-AD(2023)035 din 9 octombrie 2023).

4. Sesizăm necesitatea respectării cerințelor stabilite de art.58 din Regulamentul Parlamentului, potrivit cărora proiectele de acte normative înaintate de deputați se remit Guvernului spre avizare, iar art.32 alin.(1) și (3) din Legea nr.100/2017 stabilește că proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, urmează a fi transmis spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, altor instituții interesate, societății civile, care întocmesc și prezintă autorului avizele la proiect. Ținând cont de subiectul abordat în proiect, se consideră necesar a fi prezentate opiniile Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor, Curtea Supremă de Justiție ș.a. Concomitent, proiectul urmează a fi supus consultării publice în modul stabilit de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

5. Pentru implementarea proiectului nu sunt necesare cheltuieli financiare sau alocarea mijloacelor financiare de la bugetul public național. Totodată, aprobarea acestuia condiționează modificarea unor acte normative în scopul uniformizării legislației naționale.

II. Observații conceptuale și tehnico-juridice

1. **La Art.I** din proiect ce vizează redacția propusă a art.11 alin.(6) din Legea nr.252/2023 (similar și pentru modificarea art.11 alin.(6) din Legea nr.65/2023) reținem că textul „cu excepția hotărârilor pe care comisia de evaluare le consideră arbitrare sau vădit nerezonabile” ar putea genera probleme de constituționalitate în raport cu art.120 din Constituție, potrivit căruia hotărârile judecătorești definitive au caracter obligatoriu. În acest context, Comisia de la Veneția, în hotărârea menționată, pct.21, menționează că Comisia de evaluare nu poate să ignore hotărârile judecătorești definitive. Doar urmare a realizării controlului judiciar de către o instanță de judecată superioară, o hotărâre judecătorească poate fi apreciată „arbitrară” sau „vădit nerezonabilă”. Pe cale de consecință, recomandăm excluderea sau reformularea textului „cu excepția hotărârilor pe care comisia de evaluare le consideră arbitrare sau vădit nerezonabile.” pentru a spori claritatea normei și a ține cont de recomandarea Comisiei de la Veneția.

2. **Cu referire la Art.III** al proiectului, ce vizează modificarea art.18 alin.(2²) din Legea nr. 65/2023, distingem faptul că amendamentul operează cu o formulă ambiguă „*erori procedurale grave*”, care poate determina interpretarea extensivă a suficienței seriozității încălcării de către subiecții responsabili de examinarea/investigarea eventualelor abateri săvârșite. Acest fapt pune la îndoială întrunirea principiilor activității de legiferare „*stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice*” și a exigențelor de calitate a legii prevăzute de normele de tehnică legislativă statuate de prevederile art.3 alin.(1) lit.d) și art.54 alin.(1) lit.a) și c) al Legii nr.100/2017 „*conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc..., iar terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale*”. În acest context, amintim că prevederile art.23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, clare și previzibile. Condiția clarității și a previzibilității este îndeplinită atunci când atât justițiabilul, cât și nemijlocit subiectul vizat de normă, poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea (inclusiv penală) și care este pedapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării acestei norme. De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a agenților publici în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, or o putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității.

3. **La Art.IV** din proiect, se va corela elementul structural menționat în dispoziția de modificare a art.4 „alin. (3)” cu textul modificării unde este indicat „alin.(6)”.

4. **La Art.V** din proiect, potrivit notei informative, urmare a adoptării prezentului proiect, va urma modificarea unor acte normative, respectiv, articolul se va completa cu un alineat care va institui obligativitatea/termenul în interiorul căruia Guvernul/Consiliul Superior al Magistraturii va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Oportunitatea examinării proiectului de lege ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală